

ที่ กค ๐๔๒๒.๒/ว.๓๓

กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม ๒ กทม. ๑๐๕๐๐

๑๑ เมษายน ๒๕๕๔

เรื่อง หลักเกณฑ์การเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลด้วยวิธีการทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
เรียน ปลัดกระทรวง อธิบดี เลขธิการ ผู้อำนวยการ อธิการบดี ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ
ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้อำนวยการสถานพยาบาลของทางราชการ / สถานพยาบาลที่กระทรวงการคลังกำหนด
อ้างถึง ๑. หนังสือกรมบัญชีกลาง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๒๒.๒/ว ๔๒ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒
๒. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๒๒.๒/ว ๔๕ ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๒ ด่วนที่สุด
ที่ กค ๐๔๒๒.๒/ว ๕๗ ลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๒ และด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๒๒.๒/ว ๘๘
ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย อัตราค่าบริการสาธารณสุขเพื่อใช้สำหรับการเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลสิทธิสวัสดิการ
รักษาพยาบาลข้าราชการ หมวด ๑๕ ค่าบริการฝังเข็มและค่าบริการการให้การบำบัด
ของผู้ประกอบโรคศิลปะอื่น

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์การเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาล
ด้วยวิธีการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ได้แก่ ค่ายาสมุนไพร ค่าบริการฝังเข็ม ค่านวด และค่าอบไอน้ำ
สมุนไพร เพื่อถือปฏิบัติในการเบิกจ่ายเงินสวัสดิการรักษาพยาบาลจากทางราชการ นั้น

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้ว เห็นว่า ปัจจุบันรัฐได้มีการส่งเสริมให้การแพทย์แผนไทย
เป็นทางเลือกหนึ่งของการรักษาพยาบาลในระบบสาธารณสุขของประเทศ จึงเห็นสมควรปรับปรุง
หลักเกณฑ์การเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลด้วยวิธีการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น
โดยยกเลิกอัตราค่าบริการสาธารณสุข หมวด ๑๕ รายการค่าบริการฝังเข็มและค่าบริการการให้การบำบัด
ของผู้ประกอบโรคศิลปะอื่น ตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๒๒.๒/ว ๔๒ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒
และหลักเกณฑ์การเบิกจ่ายค่ายาสมุนไพร ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๒๒.๒/ว ๕๕
ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๒ และกำหนดหลักเกณฑ์การเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลด้วยวิธีการแพทย์แผนไทย
และการแพทย์ทางเลือก เพื่อให้ส่วนราชการ สถานพยาบาลของทางราชการและผู้มีสิทธิถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. ค่ายาแผนไทย ให้เบิกได้เฉพาะยาที่ใช้ในการบำบัดรักษาโรคโดยตรงเท่านั้น ส่วนยาแผนไทย
ที่ใช้เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ และ/หรือเพื่อการนวดบรรเทาอาการ เช่น น้ำมันไพล เจลพริก เป็นต้น
และผลิตภัณฑ์สมุนไพรประเภทเครื่องสำอาง หรือมีลักษณะเป็นอาหาร ห้ามเบิกจ่ายจากทางราชการ
โดยการเบิกจ่ายยาแผนไทยที่ใช้บำบัดรักษาโรคโดยตรงต้องเป็นไปตามรายการยาและเงื่อนไขการใช้ยาดังต่อไปนี้

๑.๑ ยาแผนไทยประเภทที่ ๑ รายการยาที่อยู่ในบัญชียาหลักแห่งชาติ ให้เป็นไปตาม
เงื่อนไขการใช้ยาที่กำหนดในบัญชียาหลักแห่งชาติ

/๑.๒...

๑.๒ ยาแผนไทยประเภทที่ ๒ รายการที่เป็นยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ส่วนที่ไม่ได้อยู่ในบัญชียาหลักแห่งชาติ) ให้เป็นไปตามการสั่งใช้ยาของแพทย์แผนปัจจุบันที่มีใบประกอบวิชาชีพเวชกรรม หรือแพทย์แผนไทยผู้มีใบประกอบโรคศิลปะ สาขาการแพทย์แผนไทย (ประเภทเวชกรรมแผนไทย) หรือ สาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์

๑.๓ ยาแผนไทยประเภทที่ ๓ รายการยาที่อยู่ในเภสัชตำรับโรงพยาบาล (ยาสมุนไพรที่สถานพยาบาลแต่ละแห่งผลิตเอง ในส่วนที่ไม่ได้อยู่ในบัญชียาหลักแห่งชาติ) ให้เป็นไปตามการสั่งใช้ยาของแพทย์แผนปัจจุบันที่มีใบประกอบวิชาชีพเวชกรรม หรือแพทย์แผนไทยผู้มีใบประกอบโรคศิลปะ สาขาการแพทย์แผนไทย (ประเภทเวชกรรมแผนไทย) หรือ สาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์

๑.๔ ยาแผนไทยประเภทที่ ๔ รายการยาที่ปรุงสำหรับผู้ป่วยเฉพาะราย ให้เป็นไปตามการสั่งใช้ยาของแพทย์แผนไทยผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทย (ประเภทเวชกรรมแผนไทย) หรือสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์

๒. ค่าบริการฝังเข็มและค่าบริการการให้การบำบัดของผู้ประกอบโรคศิลปะอื่น ให้เป็นไปตามอัตราค่าบริการสาธารณสุขที่ส่งมาด้วย

๓. การให้บริการรักษาพยาบาลด้วยวิธีการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกให้สถานพยาบาลดำเนินการ ดังนี้

๓.๑ ให้แพทย์บันทึกข้อมูลการรักษาพยาบาลตามแนวเวชปฏิบัติทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกไว้ในเวชระเบียนเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ

๓.๒ ให้ระบุประเภทของยาแผนไทยไว้ในใบเสร็จรับเงินอย่างชัดเจนว่าเป็นค่ายาแผนไทยประเภทที่เท่าไร เช่น “ค่ายาแผนไทยที่เบิกได้ประเภทที่ ๑” เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักฐานในการเบิกจ่ายและการตรวจสอบ

๓.๓ ห้ามแพทย์หรือคณะกรรมการแพทย์ของสถานพยาบาลออกหนังสือรับรองการใช้ยาแผนไทยนอกเหนือจากยาแผนไทยทั้ง ๔ ประเภทดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้ผู้มีสิทธินำไปใช้เป็นหลักฐานประกอบการเบิกจากส่วนราชการต้นสังกัด

๔. การเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลด้วยวิธีการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ให้ส่วนราชการตรวจสอบค่าขอเบิกเงินค่ารักษาพยาบาลด้วยวิธีการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กระทรวงการคลังกำหนดอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ ให้มีผลบังคับใช้สำหรับการรักษาพยาบาลด้วยวิธีการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกที่เกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ เป็นต้นไป สำหรับการเบิกค่ารักษาพยาบาลที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามหนังสือที่อ้างถึง ๑ และ ๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวสุภา ปิยะจิตติ)

รองปลัดกระทรวงการคลัง

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง

สำนักมาตรฐานคำตอบแทนและสวัสดิการ

กลุ่มงานสวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการ

โทร. ๐-๒๑๒๗-๗๓๙๖-๘

อัตราค่าบริการสาธารณสุขเพื่อใช้สำหรับการเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลสิทธิสวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการ

หมวด ๑๕

ค่าบริการฝังเข็มและค่าบริการการให้การบำบัดของผู้ประกอบโรคศิลปะอื่น

ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๒๒.๒/ว ๓๓ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๔

หลักเกณฑ์การเบิกค่าบริการฝังเข็มและค่าบริการบำบัดรักษาโรคด้วยวิธีการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก

๑. ค่าบริการฝังเข็ม ให้เบิกได้เฉพาะกรณีการฝังเข็มเพื่อการรักษาผู้ป่วยโดยแพทย์แผนปัจจุบัน ที่มีใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมและได้รับการอบรมด้านฝังเข็มเพิ่มเติม และการเบิกนั้น ต้องมีใบรับรองซึ่งออกโดยแพทย์ข้างต้นว่าผู้ป่วยจำเป็นต้องฝังเข็มเป็นหลักฐานประกอบการเบิกจ่าย

๒. ค่าบริการบำบัดรักษาโรคด้วยวิธีการแพทย์แผนไทย ให้เบิกได้ดังนี้

๒.๑ ค่าแนวตเพื่อการบำบัดรักษาโรคโดยตรงเท่านั้น อาทิ โรคที่เกิดความผิดปกติของกล้ามเนื้อ เส้นเอ็น กระดูก ข้อต่อ เลือดลม ส่วนการแนวตเพื่อลดอาการปวดเมื่อย อาทิ การแนวตเท้าในขณะฟอกเลือดผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรัง การแนวตเพื่อผ่อนคลายกล้ามเนื้อ ห้ามเบิกจ่ายจากทางราชการ

๒.๒ ค่าแนวตเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพ ผู้ป่วยโรคอัมพฤกษ์ โรคอัมพาต โรคสันนิบาต

๒.๓ ค่าอบไอน้ำสมุนไพร ค่าอบไอน้ำสมุนไพรเพื่อการบำบัดรักษาโรคและ/หรือฟื้นฟูโรค หอบหืด หรือภูมิแพ้

๒.๔ ค่าประคบสมุนไพร เพื่อการบำบัดรักษาโรคโดยตรงเท่านั้น อาทิ โรคที่เกิดความผิดปกติของกล้ามเนื้อ เส้นเอ็น กระดูก ข้อต่อ เลือดลม โรคอัมพฤกษ์ โรคอัมพาต โรคสันนิบาต

๓. รายการ เจียนไข และอัตราค่าบริการฝังเข็มและค่าบริการบำบัดรักษาโรคด้วยวิธีการแพทย์แผนไทย ที่ให้เบิก

ลำดับ	รหัส	รายการ	หน่วย	ราคา	หมายเหตุ
๑๕.๑	๕๘๐๐๑	ค่าฝังเข็ม	ไม่เกินวันละ ๑ ครั้ง	๑๐๐	ราคาเหมาจ่ายรวมค่าเข็ม และค่าบริการทางการแพทย์
๑๕.๒	๕๘๐๐๒	ค่าแนวตพร้อมประคบสมุนไพรเพื่อการบำบัดรักษาโรค อาทิ โรคที่เกิดความผิดปกติของกล้ามเนื้อ เส้นเอ็น กระดูก ข้อต่อ เลือดลม	ไม่เกินวันละ ๑ ครั้ง และต้องไม่เกิน ๓ ครั้ง/สัปดาห์	๒๕๐	ราคาเหมาจ่ายรวมค่าแนวต ค่าประคบ ลูกประคบ และค่าบริการทางการแพทย์
๑๕.๓	๕๘๐๐๓	ค่าแนวตพร้อมประคบสมุนไพรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพ อาทิ โรคอัมพฤกษ์ โรคอัมพาต โรคสันนิบาต	ไม่เกินวันละ ๑ ครั้ง และต้องไม่เกิน ๕ ครั้ง/สัปดาห์	๒๕๐	ราคาเหมาจ่ายรวมค่าแนวต ค่าประคบ ลูกประคบ และค่าบริการทางการแพทย์
๑๕.๔	๕๘๐๐๔	ค่าอบไอน้ำสมุนไพรเพื่อการบำบัดรักษาโรคและ/หรือฟื้นฟูโรค หอบหืด หรือภูมิแพ้	ไม่เกินวันละ ๑ ครั้ง และต้องไม่เกิน ๓ ครั้ง/สัปดาห์	๑๐๐	ราคาเหมาจ่ายรวมค่าสมุนไพรที่ใช้ในการอบ และค่าบริการทางการแพทย์
๑๕.๕	๕๘๐๐๕	ค่าแนวตเพื่อการบำบัดรักษาโรค อาทิ โรคที่เกิดความผิดปกติของกล้ามเนื้อ เส้นเอ็น กระดูก ข้อต่อ เลือดลม	ไม่เกินวันละ ๑ ครั้ง และต้องไม่เกิน ๓ ครั้ง/สัปดาห์	๒๐๐	ราคาเหมาจ่ายรวมค่าบริการทางการแพทย์

ลำดับ	รหัส	รายการ	หน่วย	ราคา	หมายเหตุ
๑๕.๖	๕๘๐๐๖	ค่าฉันทเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพ อาทิ โรคอัมพฤกษ์ โรคอัมพาต โรคสันนิบาต	ไม่เกินวันละ ๑ ครั้ง และ ต้องไม่เกิน ๕ ครั้ง/สัปดาห์	๒๐๐	ราคาเหมาจ่ายรวม ค่าบริการทางการแพทย์
๑๕.๗	๕๘๐๐๗	ค่าประคบสมุนไพรเพื่อการบำบัด รักษาโรคอาทิโรคที่เกิดความผิดปกติ ของกล้ามเนื้อ เส้นเอ็น กระดูก ข้อต่อ เลือดลม โรคอัมพฤกษ์ โรคอัมพาต โรคสันนิบาต (ไม่มีการนวด)	ไม่เกินวันละ ๑ ครั้ง และ ต้องไม่เกิน ๓ ครั้ง/สัปดาห์	๑๐๐	ราคาเหมาจ่ายรวม ค่าประคบ ลูกประคบ และค่าบริการทางการแพทย์

๔. การเบิกค่ารักษาพยาบาลข้างต้น ต้องเป็นไปตามข้อบ่งชี้ทางการแพทย์ และต้องมีใบรับรอง
ที่แสดงถึงความจำเป็นในการรักษาหรือฟื้นฟูสมรรถภาพ ซึ่งออกโดยแพทย์แผนปัจจุบันที่มีใบอนุญาต
เป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม หรือแพทย์ผู้มิใช่ประกอบโรคศิลปะ สาขากายภาพบำบัดแผนไทยประเภท
การนวดไทย หรือประเภทเวชกรรมไทย หรือสาขากายภาพบำบัดแผนไทยประยุกต์ เป็นหลักฐานประกอบการ
เบิกจ่าย โดยใบรับรองนั้นต้องระบุระยะเวลาในการเริ่มต้นและสิ้นสุดการรักษาในแต่ละครั้งอย่างชัดเจน

